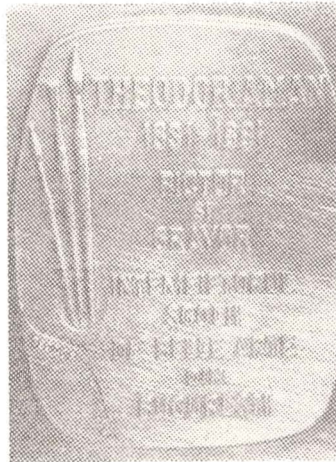
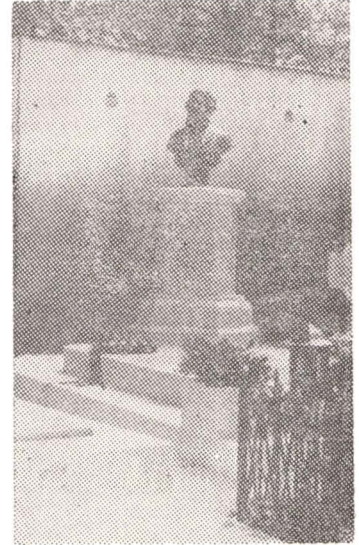

MANIFESTĂRILE CENTENARULUI THEODOR AMAN

Pentru omagierea memoriei pictorului Theodor Aman (1831–1891) – de la a cărui trecere în neființă s-au împlinit 100 de ani în 1991 – Muzeul de Istorie și Artă al Municipiului București a inițiat și organizat o suită de manifestări, precum: sesiunea națională de comunicări științifice „Theodor Aman și epoca sa” (20–21 mai 1991); expoziția „Centenar Theodor Aman” la Galeriile de Artă municipale (9 august – 1 septembrie 1991), ce reunea lucrări mai puțin cunoscute din patrimoniul muzeului omonim; pelerinajul la mormântul maestrului din Cimitirul Bellu (19 august 1991, chiar ziua morții sale); lansarea unei serii de patru plicuri, cu reproduceri color după câteva picturi reprezentative – După concert (zina de Nory), Oda-liscă cu mandolină, Joc la țară, În grădina pictorului, înobilată de aplicarea unei stampile a primei zile a emisiunii; marea expoziție retrospectivă de la Muzeul Național de Artă (18 decembrie 1991 – 24 februarie 1992) cuprinzând lucrări de la muzeul gazdă, de la instituția organizatoare și de la muzeele de artă din Craiova, Cluj, Sibiu, Iași, Bacău, Timișoara, Arad, Tîrgu Mureș, Constanța, Tulcea și Ploiești – centre în care expoziția va fi, de altfel, itinerată pînă la mijlocul anului 1993; volumul „Centenar Theodor Aman 1991” tipărit de Editura Venus, care cuprinde treisprezece studii privind viața și creația artistului, un arbore genealogic al familiei sale, o bibliografie selectivă, zece ilustrații

color și un amplu repertoriu al întregii sale opere picturale aflată în muzeele țării, fiecare fișe beneficiind de o imagine timbru alb-negru.

La toate acestea se adaugă baterea unei plachete comemorative al cărei autor este sculptorul

Teodor Zamfirescu, un cunoscut și apreciat *medaillist* cu realizări remarcabile în materie. Placheta a fost bătută la Monetăria Statului din aluminiu cuprit și patinat. Ea are dimensiunile 83 × 62 mm. Efigia maestrului, în profil spre stînga, figurată pe avers este tratată într-o volumetrie puternică, excelent modelată spre a primi bine eclerajul razant ce detașează, în mod expresiv, trăsăturile de fond. Pentru acest profil, Teodor Zamfirescu s-a inspirat din bustul lucrat de Carol Storck în 1892. Dedesubt apare inscripția: CENTENAR / AMAN / 1991 în caractere *antiqua*.

Pe revers, în spațiul delimitat de o paletă cu trei pensule (două pentru acuarela și una pentru ulei) este imprimat textul: THEODOR AMAN / 1831– 1891 / PICTOR / și / GRAVOR / INTE-MEIETORUL / ȘCOLII / DE BELLE ARTE / DIN / BUCUREȘTI. Semnătura autorului plachetei este plasată curb, în dreptul locului unde paleta este ținută în mînă. Pentru colecționari și instituțiile participante la expozi-

ția retrospectivă, această plachetă este oferită într-o cutie de carton captușită cu plus albastru, care contrastează cu tonalitățile roșiatice ale metalului, evidențiind sculpturalitatea lucrării.

Cu același prilej a fost bătută și o insignă de bronz ce reia efigia lui Aman și inscripția de pe avers, având dimensiunile 25 × 18 mm. Deoarece placheta, mai scumpă și mai pretențioasă, este destinată tezaurizării în cabinete numismatice ori colecții particulare, această insignă este menită unei mai largi difuzări și astfel democratizării imaginii părintelui picturii moderne românești și al învățămîntului de specialitate, care a fost proteicul Theodor Aman.

Un act de dreptate și de recunoștință față de maestrul Theodor Aman a fost ridicarea unui monument la mormîntul său de la Cimitirul Bellu (figura 33). Astfel, a fost, în sfîrșit, împlinită dorința soției sale, Anetta Aman care, imediat după moartea artistului a făcut eforturi deosebite de a-l immortaliza într-o statuie sortită eternității, la fel ca și opera sa complexă. Chiar în anul următor decedului, Carol Storck realizează un bust al pictorului¹, folosind drept model o fotografie din ultimii săi ani, cînd chipul îi era marcat de oboseală, dezamăgire și suferința bolii. Acesta a rămas însă turnat doar în ghips, păs-trîndu-se copii ale sale la Muzeul Aman, la Academia de Belle Arte și la Muzeul Național de Artă. În 1903, același sculptor realizează o machetă în teracotă pentru monumentul funerar², reprezentîndu-l pe Aman figură întreagă, îmbrăcat în obișnuita sa haină de lucru de catifea neagră, strînsă la mijloc de un brîu roșu, ținînd într-o mîină paleta și în alta peninsula.

La inaugurarea Muzeului Aman în 1908, un cronicar al ziarului „Epoca” (ce semna doar cu inițiala B), atrăgea atenția asupra necesității ridicării unei statui: „Bărbați ca Aman merită să fie cinstiți de neamul cărora aparțin și ar trebui ca, în fața muzeului Aman, să se ridice monumentul lui Aman”³. Cu același prilej, Dem. Georgescu-Victorian, fost elev al pictorului, deplîngea în paginile „Universului” lipsa unui monument demn de memoria magistrului său: „(...) acest

muzeu, cel mai frumos monument ce se putea ridica lui Theodor Aman care, deși a contribuit în cel mai înalt grad la dezvoltarea artelor la noi, nu are încă sîre amintire un bust la mormîntul său, ori în grădina Ateneului (...)”.

Prin lucrarea executată la Cimitirul Bellu — tot prin grija și cu efortul Muzeului de Istorie și Artă al Municipiului București — a fost umplut acest gol care persista de un secol în conștiința națională ca o dureroasă nerealizare, mereu temporizată din cauza vremurilor vitrege, a lipsurilor și a dezinteresului pentru cultură și înaintașii iluștri.

Bustul realizat de Carol Storck în 1892 a fost turnat în bronz și plasat pe un soclu de marmură pe care este scris: THEODOR AMAN / 1831 — 1891 / PICTOR ȘI GRAFICIAN / INTEMEIATORUL ȘCOLII / DE BELLE ARTE / DIN BUCUREȘTI 1864 / ACADEMICIAN POST-MORTEM 1991. Locul de veșnică odihnă, alături de devotata-i soție, a fost acoperit cu o placă de marmură albă, tăiată în formă de paletă, pe care a fost cioplită semnătura maestrului.

Inaugurarea monumentului s-a făcut miercuri 19 august 1992 în prezența unei numeroase asistențe, încheindu-se astfel, în glorie, ciclul comemorativ dedicat prodigiosului maestrul al penelului românesc.

— ADRIAN-SILVAN IONESCU

NOTE

¹ Radu Bogdan, *Theodor Aman*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București 1955, p. 110

² *Ibidem*; *Idem*, *Documente referitoare la Theodor Aman*, în „Studii și Cercetări de Istoria Artei” nr. 3—4/1955

³ B, *Muzeul Aman*, în „Epoca” nr. 141 / vineri 20 iunie 1908

⁴ Dem. Georgescu-Victorian, *Muzeul „Theodor Aman” din Capitală*, în „Universul” nr. 165 / miercuri 18 iunie 1908

MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE „JULIAN ANTONESCU” BACĂU

● Simpozion și vernisajul expoziției temporare cu genericul „Unirea Moldovei cu Muntenia — moment epocal în afirmarea și dezvoltarea României moderne”, desfășurate în ziua de 23 ianuarie 1992, în colaborare cu filiala Bacău a Arhivelor Statului. S-au făcut proiecții de documente pe tema „Unirea în heraldica românească”.

● Expoziția fotodocumentară și simpozionul comemorativ „Julian Antonescu”. În ziua de 27 ianuarie 1992, a fost vernisată expoziția permanentă dedicată acestei personalități care a întemeiat și dezvoltat muzeul din Bacău și a avut o contribuție remarcabilă la dezvoltarea muzeografiei românești. Au participat specialiști de la muzeele din Bacău, Piatra Neamț, Roman și București.

● Simpozion și expoziție cu tema „Descoperiri arheologice din campania anului 1991”. Activitatea s-a desfășurat în ziua de 27 februarie 1992 și a fost susținută de specialiștii muzeului: Silvia Iacobescu, la Leontinești-Ardeleani (cultura Criș — neolitic); Viorel Căpitanu, Răcățău-Horgești (epoca bronzului, Hallstatt și daci); Moinești (epoca geto-dacică) și Poiana Negri (carpo-daci); Lăcrămioara Borș, Răcăciuni (secolele IV—IX); Alexandru Artimon Tg. Trotuș și M-rea Cașin (epoca feudală).

● Simpozion și expoziție fotodocumentară „Nicolae Titulescu, personalitate marcantă a diplomației românești”, dedicate marului patriot, om politic, diplomat și jurist român, cu prilejul aniversării a 110 de ani de la nașterea sa.

● Simpozionul „Costache Negri — viața și activitatea”, desfășurat în ziua de 12 martie 1992, cu prilejul aniversării a 180 de ani de la naștere”.